

Koulutuspolitiikka tarvitsee käänteen

Arenen esitykset koulutuspoliittiseen selontekoon

1. Pitkäjänteinen rahoitus korkeakoulutuksen laajentamiseen
2. Koulutuksen tulee tukea suomalaisen työelämän kehittämistä
3. Digitaalisuus parantaa koulutuksen palvelutarjontaa
4. Koulutusperäinen maahanmuutto vastaa osaajapulaan pitkäjänteisesti

Johdanto

Ihmisten osaaminen ja heidän tuottamansa ideat tekevät Suomen tulevaisuuden. Tasa-arvoisten ja tasavertaisten oppimisen ja koulutuksen mahdollisuuksien tarjoaminen 2020-luvulla ja sen jälkeen on yhteiskunnan keskeinen tehtävä ja koulutusjärjestelmän uudistamisen haaste. Selonteon keskeinen haaste on koulutuspolitiikan palauttaminen osaksi yhteiskuntapolitiikka.

Koulutusjärjestelmä on nähtävä kokonaisuutena, jotta sen merkitys yhteiskunnalle tulee ymmärrettäväksi. Osallistujamääriltään ja kustannuksiltaan koulutuspalvelut ovat yhtä suuri osa yhteiskuntaa kuin sosiaali- ja terveyspalvelut.

Perusopetukseen ja tutkintoon johtavaan koulutukseen osallistui vuonna 2018 1,3 miljoonaa ihmistä. Aikuiskoulutukseen osallistui 1,6 miljoonaa ihmistä vuonna 2017. Sitran mukaan julkiset koulutusmenot olivat 15,8 miljardia euroa ja yksityiset 1,9 miljardia vuonna 2016.

Koulutuspoliittisen selonteon on rohkeasti etsittävä ratkaisuja koulutusjärjestelmän suuriin ongelmiin. Viime vuosina Suomessa on havahduttu koulutustason laskuun, kasvaviin eroihin oppimistuloksissa ja osaajapulaan. Korkeakoulutuksen tarjonta on laajaa, mutta nuorten on vaikea päästä koulutukseen. Uusia haasteita ovat koko koulutusjärjestelmää ravisteleva väestökehitys, työvoiman väheneminen sekä uudet teknologiat ja osaamisen tarpeet.

Arene muistuttaa, että koulutuksella voidaan vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin, osallisuuteen ja toimintakykyyn. Koulutuksella on suuri merkitys demokratian toteutumiseen. Oppimisen vaikutukset ihmiseen ja hänen yhteisöönsä ovat myönteisiä ja moniulotteisia. Onnistuessaan koulutus mahdollistaa työ- ja elinkeinoelämän uudistumisen ja epäonnistuessaan se hidastaa muutosta. Innovaatiot, tutkimus ja tiede perustuvat osaamiseen yhteiskunnan ja työelämän eri tasoilla.

Suomen väestökehitys, muuttoliikkeestä aiheutuva alueiden erilaistuminen ja tieto väestön koulutustason heikkenemisestä ja osaamiserojen kasvusta edellyttävät julkisen koulutusjärjestelmän uudistamista kokonaisuutena, mikä on käynnistettävä vaalikaudella 2019-2023. Muutospaine koskee sekä lapsikadosta ja muuttoliikkeestä kärsiviä alueita ja kuntia kuin harvoja kasvukeskuksia.

1. Pitkäjänteinen rahoitus korkeakoulutuksen laajentamiseen

Korkeakoulutettujen osuuden lisääminen, tutkintotavoitteiden nostaminen ja hakijasuman purkaminen edellyttää vuoteen 2030 ulottuvaa korkeakoulutuksen rahoitussuunnitelmaa. Vain riittävillä resursseilla varmistetaan, että koulutuksen laatu ei laske opiskelijamäärien kasvaessa ja että kaikkia opiskelijoita pystytään tukemaan opinnoissaan. Tämä on edellytys aliedustettujen ryhmien koulutusmahdollisuuksien parantamiselle. Rahoituksella on tuettava myös uudenlaista jatkuvan oppimisen tarjontaa ja nykyistä laajempaa TKI-toimintaa.

Korkeakoulujen rahoituksen pitkäjänteinen parantaminen on välttämätön investointi kilpailukyvyyn, korkean työllisyyden ja koko suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan turvaamiseksi.

Syksyllä 2019 julkaistun väestöennusteen mukaan korkeakouluikäisten määrä pysyy lähes nykyisellä tasolla 2030-luvulle saakka, vaikka nuoremmat ikäluokat pienentyvät nopeasti.

2. Koulutus tukee suomalaisen työelämän kehittämistä

Osaamisperusteinen yhteiskunta perustuu jatkuvaan kehittämiseen. Innovaatioiden tuottamisessa tarvitaan tiivistä ja systemaattista yhteistyötä työelämän ja korkeakoulujen välillä. Työelämän kehityksen nopeutuessa on korkeakoulujen tiivistettävä opetuksen ja TKI-toiminnan yhteyttä.

Kansallisesti päätettävän rahoituksen on tuettava opiskelijoiden osallistumista ja opintojen suorittamista korkeakoulujen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa. Näin edistetään opiskelijoiden ja opetushenkilöstön tiivistä yhteistyötä työelämän kanssa.

TKI-toiminnan ja opetuksen yhteistoiminnan tiivistäminen tukee hallitusohjelman tavoitetta TKI-panostuksen nostamiseksi kansallisesti 4 prosenttiin BKT:stä.

3. Digitaalisuus parantaa koulutuksen palvelutarjontaa

Digitalisaatio mahdollistaa koulutuksen tarjonnan monipuolistamisen ja laajentamisen koko maassa. Digitalisaatio mahdollistaa uudenlaista koulutuksen ja ohjauksen tarjontaa, mikä luo koululaisille ja opiskelijoille sekä työikäisille ja senioreille uusia oppimisen mahdollisuuksia.

Digitalisaatio edellyttää uutta pedagogista osaamista, minkä kehittämisen ammattikorkeakoulut ovat jo aloittaneet osana CampusOnline verkko-opetuksen kehittämistä. Digitalisaatio mahdollistaa oppilaitosten ja korkeakoulujen toiminnan muuttumisen täydellisesti, mihin korkeakoulujen valmisteleva digivisio tähtää.

4. Koulutusperäinen maahanmuutto vastaa osaajapulaan pitkäjänteisesti

Kansainvälisten opiskelijoiden määrän moninkertaistaminen edellyttää Suomen määrätietoista kansainvälistä markkinointia korkeatasoisena opiskelu- ja työpaikkana sekä turvallisen ja puhtaana asuinpaikkana. Tämä tarkoittaa myös kansainvälisten osaajien täsmällisempää rekrytointia, jonka keskeinen osa on sujuva maahantulon polku sekä mahdollisuus jäädä maahan opintojen jälkeen.

Työikäisen väestön määrä jatkaa vähentymistä, mikä tarkoittaa entisestään pahenevaa pulaa osaajista koko maassa. Huoltosuhteen heikentyminen uhkaa hyvinvointiyhteiskunnan

palveluita, tulonsiirtoja ja eläkkeitä. Pitkän tähtäimen vastaus osaajapulaan on määrätietoinen kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoiminen Suomeen suorittamaan tutkintoa.

Lisätietoja: Toiminnanjohtaja Petri Lempinen, puh. 040 766 7805